

MODÜL 15

EĞİTSEL DESTEK VE MOTİVASYON

ÖĞRENCİ DESTEK PROGRAMI

ÖZELLİKLE KIZ ÇOCUKLARININ OKULLULAŞMA ORANININ ARTIRILMASI PROJESİ

© Bu modül, Özellikle Kız Çocuklarının Okullulaşması Oranının Artırılması Projesi kapsamında Öğrenci Destek Programının bir bölümü olarak hazırlanmıştır. Eğitim amacı dışında çoğaltılması, yayınlanması ve kopya edilmesi yasaktır.

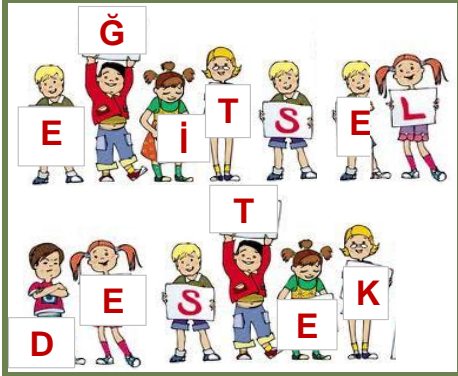
Bu modül, L. YAKUT TEMÜROĞLU SUNDUR VE DR. AYŞE ŞULE ÇAĞLAR tarafından hazırlanmıştır.

2012

BAŞLARKEN

Eğitim, kız olsun erkek olsun her çocuğun en doğal ve en temel haklarından birisidir. Bu temel haktan hareketle ülkemizde kız

çocuklarının okullulaşmasına yönelik pek çok çalışma yapılmış ve hâlâ da yapılmaktadır. Bu çalışmalar sayesinde ilköğretimde okullaşma oranı % 98,41'e çıkarken kız ve erkek çocuklar arasındaki oran kapanmaya başlamış, okullulaşma oranı kız çocukları için %98,22'ye erkek çocukları için % 98,59'a ulaşmıştır. Ancak iller bazında ele alındığında bazı illerimizin, özellikle kız çocuklarının okullulaşması açısından hâlâ Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Durum, ortaöğretime devam konusunda daha da vahimdir. Okul terk ve devamsızlığın pek çok nedeni vardır. Bunlardan bir kaçı da motivasyon eksikliği, akademik başarının düşük olması, ders çalışma yöntemlerinin bilinmemesi gibi nedenlerdir. Öğretmenin anlattıklarını sınıfta anlayamayan öğrenci, derslere ilgisini yitirmekte, bu onun akademik olarak başarısız olmasına yol açmaktadır. Akademik yönden başarısız olan öğrencinin de kendine güveninin ve motivasyonunun azalması, geleceğe yönelik hedef ve beklentilerinin olmaması doğaldır. Bu modül, öğrencilerin eğitim sistemi içinde kalmaları için onlara eğitsel destek sağlamak ve motivasyonlarını yükseltmek amacıyla hazırlanmıştır.

OTURUMUN AMAÇLARI

Öğrencilerin

- Motivasyonlarının önündeki engelleri anlamalarına ve
- Motivasyonlarını yükseltmek için neler yapabileceklerini fark etmelerini sağlamak

MODÜL EYLEM PLANI

- ❑ Bu modülde yer alan ve uzun bir süreye gereksinim duyulan etkinliklerin iki ya da daha fazla oturumda uygulanması önerilmektedir. Bu yüzden etkinlikler için süre verilmemiştir.
- ❑ İlk oturuma burada verilen **Isınma** etkinliğiyle başlayın. Eğer grup çalışması yapıyorsanız her oturumun başında kısa bir ısınma etkinliği uygulayın.
- ❑ Oturumun konusunu açıkladıktan sonra **Açıklama/Tartışma** bölümünü kullanarak öğrencileri bilgilendirin.
- ❑ **Etkinlikleri** uygulayın ve değerlendirme sorularını mutlaka sorun.
- ❑ Birden fazla oturum yaptığınızda oturumlar arasında öğrencilere geçen oturumda öğrendikleri becerileri kullanıp kullanmadıklarını sorun.

. İSİNMA OYUNU: GÖRDÜN MÜ?

AMAÇ: Öğrencilerin günlük koşuşturmaca arasında etraflarındaki kişileri ve şeyleri nasıl fark edemediklerini anlamalarını sağlamak

MALZEME: Grup sayısı kadar Uygulama Sayfası 1'in çıktısı

KİMLER İÇİN: Tüm sınıflar

AKIŞ:

- (Oturumdan önce okul, okulun çevresi ve okulda çalışan kişilere ilişkin 15-20 soruluk bir soru listesi hazırlayın. Örnek soru listesi Uygulama Sayfası 1'de hazırlanmıştır. Bu listeyi kullanabilirsiniz ya da size uyan bir soru listesi hazırlayabilirsiniz).
- Bu oturumumuzda günlük koşuşturmaca içinde neleri fark edip neleri fark etmediğimizi gösteren bir etkinlik yapacağız. Şimdi 4'er kişilik gruplara ayrılın. Her grup bir köşede sessizce çalışacak, çünkü diğer grupların onarlı duymaması lazım. Daha sonra sunum yapacağız. Gruplar her doğru cevap için on puan alacaklar. Kimse doğruyu bilemezse doğruya en yakın olan cevaba 5 puan vereceğiz.(Gruplara uygulama sayfalarını dağıtın ve çalışmalarını için bir süre verin).
- (Grupların sunumları dinledikten ve puanlama yaptıktan sonra şu soruları tartışın):
 - o Etkinliği beğendiniz mi?
 - o Neler fark ettiniz?
 - o Neden etrafımızdaki fark edemiyoruz sizce?
 - o Etrafımızdaki detayları fark edebilmek bize neler kazandırır?

UYGULAMA SAYFASI 1: GÖRDÜN MÜ?

1. Okul müdürümüzün tam adı ve soyadı nedir?
2. Okul müdürümüzün odasının rengi nedir?
3. Kantin sorumlusunun ismi nedir?
4. Servis şoförünüzün ismi nedir?
5. Okulun girişinde kaç tane çerçeve var?
6. Müdür yardımcımızın arabasının rengi nedir?
7. Bahçemizde kaç tane bank var?
8. Bahçemizde kaç tane ağaç var?
9. Bahçemizde kaç tane pota var?
10. Bahçemizde kaç tane çöp kutusu var?
11. Okulumuzda kaç tane sınıf var?
12. Kaç tane öğretmenimiz var? İsimleri nedir?
13. Kaç tane güvenlik görevlimiz var? İsimleri nedir?
14. Kaç tane temizlikten sorumlu görevlimiz var? İsimleri nedir?
15. Spor salonumuz ne renk?
16. Öğretmenler odasında kaç sandalye, dolap ve masa var?
17. Benim en çok söylediğim söz hangisi?
18. Rehberlik servisi nerede?
19. Okulun çevresinde kaç dükkân var? Bunlar hangi dükkânlar?
20. Okulumuz kaç yıllık?

AÇIKLAMA/TARTIŞMA

AMAÇ: Öğrencilerin motivasyon kavramını, motivasyon düzeylerini ve nelerin motivasyonlarını düşürüp, nelerin yükselttiğini anlamalarını sağlamak

MALZEME: Üzerinde bir gülen bir de üzgün yüz olan 2 tane A4 kağıdı, koli bandı

KİMLER İÇİN: 5. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- (Oturumdan önce A4 kağıtlarının birine güle, diğerine üzgün bir yüz çizin. Koli bandını odanın bir ucundan diğerine kadar olacak şekilde düzgün bir çizgi şeklinde yere yapıştırın. Daha sonra odanın bir ucuna gülen yüzü, diğer ucuna üzgün yüzü yapıştırın.
- Bu oturumumuzda motivasyonu konuşacağız.
- (Tahtaya büyük harflerle MOTİVASYON yazın ve etrafından oklar çıkarın). Motivasyon kelimesi deyince aklınıza ne geliyor? Herkes sırayla gelip bu kelimeyi oklar çıkararak yazsın. Kim başlamak ister?
- Motivasyon bizim bir hedefe doğru gitmemiz için bizi harekete geçiren ve hedefimize kilitlenmemizi sağlayan bir güçtür. İster acıktığımızda yemek yemek için isterse üniversiteye gitmek için bizi harekete geçiren güçtür.
- Şimdi gelin bir etkinlik yapalım. Ayağa kalkalım ve şu yerde gördüğümüz bandın arkasına geçelim. Dikkat ederseniz iki tarafınızda yüz resimleri var. Bunlardan gülen yüz olanı genel anlamda motivasyonu yüksek bir öğrenciyi, üzgün yüz ise motivasyonu düşük bir öğrenciyi temsil ediyor. Siz genel anlamda motivasyonunuzu nerede görüyorsunuz? Bu iki yüz arasında nerede olduğunuzu belirleyin ve oraya gidip durun.
- (Önce üzgün yüzün yakınında duran öğrencilerden başlamak üzere şu soruları sorun):
 - Neden burada olduğunuzu bizimle paylaşır mısınız?
 - Gülen yüzün yakınına gitmek için ne yapmaya ya da neye ihtiyacın var?
 - (Gülen yüzün yakınındakilere) Burada olmak için neler yapıyorsunuz?
- Motivasyon üç unsurdan oluşuyor. Bunlar:
 - Harekete geçme: Bu hedefe giden ilk adımı belirleme ve bu adımı gerçekleştirmek demek. Elbette bu süreç harekete geçmek için gerekli cesareti toplamamızı da kapsıyor. Örneğin, gıda mühendisi olmak istiyorsunuz ama bu konuda çok fazla bilginiz yok. Bu konuda ilk adım bilgi toplamak olabilir. Gıda mühendisi ne yapar? Bitirince iş bulma olasılığı nedir? Hangi üniversitelerde bu bölüm var?
 - Süreklilik: Bu unsur tutarlılığı ve sebatı da kapsıyor. Sebat bir işi sonuna kadar götürmek için gösterdiğimiz sabır ve azimdir. Hedefe giden yolda önümüze engeller çıksa da azimle yola devam etmemiz gerekir. Örneğin, bir okul futbol ya da basketbol

takımı il şampiyonluğuna katılmak istiyor ama yeterli alt yapıları, yani antrenman yapacakları bir salonları ya da sahaları yok. Bunun için ne yapmaları lazım sizce? (Yanıtları alın). Belki komşu okulun böyle bir imkanı vardır ya da ilçede antrenman yapacak yerleri belirleyebilirler. Bizim böyle bir yerimiz yok diye vazgeçemezler değil mi?

- Yođunluk: Bu hedefe ulaşacak yeterince konsantrasyonumuz ve enerjimiz var mı? yeterince çaba gösteriyor muyuz? Hiçbir hedefe çaba göstermeden ulaşmamız mümkün değil. Bir bardak su almak için bile yerimizden kalkıp mutfağa gidip, bardak alıp içine su koyup bardağı ağzımıza götürmek zorundayız.
- Motivasyon içsel ve dışsal motivasyon olarak ikiye ayrılır. Dışsal motivasyon bizim hedefe ulaştığımızda alacağımız ödüldür, örneğin kupa, üniversite sınavını kazanma gibi. İçsel motivasyon ise bizim hedefe ulaşmak dolaylı duyduğumuz haz, memnuniyet, gurur ve sevinçtir.

ETKİNLİK 1: PES ETME

AMAÇ: Öğrencilerin hedeflerine giden yolda engellerden pes etmemelerini sağlamak

MALZEME: A4 kağıtları

KİMLER İÇİN: 6. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- Bugün hedefe giden yoldaki engellerimize ilişkin konuşacağız.
- (Odanın bir ucundan bir ucuna yere birer metre arayla kağıtları, suyun içindeki atlama taşları gibi gelişi güzel dizin. Yalnız çok yakın koymayın ki öğrenciler biraz zorlansınlar. Başka engeller de koyabilirsiniz. Odanın bir köşesine de bir sandalye koyun.) Şimdi burası bir nehir, sizin karşı kıyıya geçmeniz gerekiyor. Bunlar atlama taşlarınız, bunların üzerine basıp karşıya geçmeniz lazım. Eğer bu atlama taşlarına basamazsanız suya düşeceksiniz. Suyu düştüğünüzde birisinin gelip size yardım etmesi lazım. Yalnız size yardım edenle birlikte, suya düşmeden bu taşları nasıl atlayacağınıza karar vermeniz gerekiyor. Tabii hepsinden önemlisi bu nehrin başında nehrin sahibi olduğunu iddia eden bir adam oturuyor ki, gönüllümüz bu adamı oynayacak.
- Şimdi yapacağımız etkinlik için bana bir gönüllü lazım (Mümkünse konuşkan, espri yeteneği fazla olan bir öğrenci seçin. Gönüllüyle dışarı çıkın ve ona şu yönergeyi verin: Arkadaşlarının nehirde geçmesini zorlaştıracaksın. Kiminden yüksek miktarda para iste, kimine bugün yağmurlu sonra gel de, kimisine kırmızı kazaklılar buradan geçemez de. Arada sırada da bazılarına izin ver ki karşıya geçebilsinler).
- Kim başlamak ister? (Katılımcıların hepsi karşıya geçene kadar oyunu sürdürün).
- (Oyun bitince şu soruları tartışın):
 - Hiç pes etmek istediniz mi?
 - En çok ne zaman zorlandınız?
 - Bu engeli nasıl aştınız?
 - Karşı tarafa geçince neler hissettiniz?
 - Sizce karşı taraf, nehir, atlama taşları, nehirde sorumlu bu amca, size yardım eden arkadaşınız neleri temsil ediyordu?
- Karşı taraf bizim hedefimizi, nehir, atlama taşları, nehirde sorumlu bu amcamız hepsi hedefe giden yoldaki engelleri temsil ediyordu. Bir tek bize yardım eden arkadaşımız desteklerimizi temsil ediyordu. Bu engelleri aşmak ve hedefimize ulaşmak için çaba göstermemiz ve desteklerimizin neler olduğunu bilmemiz gerekiyor.

ETKİNLİK 2: ENGELLER VE DESTEKLER

AMAÇ: Öğrencilerin hedeflerine giden yolda engelleri ve kendilerine yardımcı olan unsurları belirlemelerini sağlamak

MALZEME: Katılımcı sayısı kadar Uygulama Sayfası 2

KİMLER İÇİN: 6. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- Bugün hedefe giden yoldaki engellerimizin neler olduklarını ve bunları nasıl aşacağımızı konuşacağız.
- Geçen oturumumuzda hedefe giden yolumuzda bazı engellerin ama aynı zaman da desteklerin olabileceğini görmüştük.(Uygulama sayfası 2'yi dağıtın) Şimdi bu engellerin ve desteklerin neler olduğunu belirlemeye çalışacağız. (Katılımcıların çalışması için zaman verin). Elbette önce kendinize bir hedef belirlemeniz lazım.
- Kim başlamak ister? (Katılımcıları dinleyin ve şu soruları tartışın):
 - Ne fark ettiniz?
 - Desteklerinizi bulmakta zorlandınız mı?
 - Nasıl hissediyorsunuz?
 - Arkadaşlarınızın yöntemlerinizden yararlanabileceğiniz var mı?
- Gördüğünüz gibi aslında engellerimiz açısından yalnız değiliz. Yani herkesi engelleyebilecek bir şeyler var. Aynı zamanda desteklerimiz açısından da yalnız değiliz. Bu engelleri nasıl aşabileceğimizi ve kimlerden destek isteyebileceğimizi biliyoruz.

UYGULAMA SAYFASI 2: ENGELLERİ YENMEK

Hedefe giden yolda bizi neler engelleyebilir?

Bu engelleri aşmak için nelere sahibiz ve neler yapabiliriz?

ETKİNLİK 3: MOTİVASYON MERDİVENİ

AMAÇ: Öğrencilerin eğitim hedeflerinin neresinde olduklarını ve ulaşmak için atacakları adımları belirlemelerini sağlamak

MALZEME: Üzerinde büyük bir merdiven çizilmiş karton ve post-it (küçük yapışkanlı kağıtlar)

KİMLER İÇİN: 6. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- (Beyaz bir kartona büyük bir merdiven çizin ve duvara yapıştırın. Eğer yaşadığınız yerde post it yoksa küçük kâğıtlar kesin bunları seloteyle kartona yapıştırın).
- Bugün hedefe nasıl gideceğimizi konuşacağız. Bu gördüğünüz merdiven bizi hedefe ulaştıracak adımlar. Merdivenin en tepesi de eğitim hedefimiz. Bu hedefe erişme açısından motivasyonumuz nerede? Yani merdivenin neresindeyiz?
- Kim başlamak ister? (Her katılımcıya şu soruları sorun):
 - Merdiveni tırmanman için ne yapabilirsin?
 - Bu basamaklar senin için neyi temsil ediyor?
 - Her bir basamakta ne yapman gerekiyor?
 - Sence istediğin hedefe ulaşmak için önünde kaç basamak var?
- Hedefe ulaşmak için atmamız gereken adımları, engelleri, neler yapabileceğimizi ve desteklerimizi belirlememiz gerekiyor.
- Bizler yeni ve zorlu bir deneyimle karşılaştığımızda başarısız olma korkusuyla bazı davranışlarda bulunabiliriz. Bizden istenileni yapmayı reddedebiliriz. Bunu da genellikle “Bu çok kolay”, “Bunu daha önce de yapmıştım” diyerek ifade ederiz. Ama eğer her şeyden önce ilgimiz ve tercihlerimiz yönünde bir hedef ve bu hedefe ulaşmak için gerekli olan adımları bilirsek ve öz-güvenimizi, motivasyonumuzu yüksek tutarsak ulaşamayacağımız hedef yoktur.